

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004049

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лю Сяомей ..

2. Xiaomei Liu

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 025 Музичне мистецтво

Дата захисту: 17-08-2026

Спеціальність за освітою: 025 Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15755

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41, 18.41.51, 18.41.51.11, 18.41.09, 18.41.09.15

Тема дисертації:

1. Барокова опера як предмет інтерпретації та сценічної актуалізації у XX–XXI ст. (на прикладі творчості К. Монтеверді).
2. Baroque opera as an object of interpretation and stage actualization in the twentieth and twenty-first centuries: the case of C. Monteverdi's work

Реферат/анотація:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво». – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, Міністерство культури України, Одеса, 2026. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю комплексного музикознавчого осмислення процесів становлення ранньобарокової опери як якісно нового етапу розвитку європейського музичного театру, що визначив фундаментальні принципи музично-драматургічного мислення, вокально-виконавської культури та взаємодії слова, музики й сценічної дії. На межі XVI–XVII століть відбувається не лише формування нового жанру, а й докорінна трансформація художньої свідомості, у межах якої музика починає функціонувати як самостійний засіб драматичного моделювання людського переживання, психологічного конфлікту та

художнього часу. Саме в цей період складаються ті естетичні й композиційні принципи, які визначили подальшу історію європейського оперного мистецтва та зберігають методологічне значення для сучасної музикознавчої науки. Особливої актуальності набуває проблема дослідження художньо-естетичних засад ранньобарокової опери у світлі сучасних концепцій музичної драматургії, історичного музикознавства, текстології та історично поінформованого виконавства. Незважаючи на значну кількість праць, присвячених творчості К. Монтеверді та історії ранньої опери, питання формування музично-драматургічного мислення, принципів риторичної організації музичного тексту, категорії афекту, становлення монодичного стилю, речитативної драматургії та їхнього взаємозв'язку із виконавською практикою й досі не отримали комплексного розгляду як єдина художня система. У зв'язку з цим особливої ваги набуває вивчення ранньої опери не лише як історичного етапу розвитку музичного театру, а як цілісної естетичної моделі, що сформувала новий тип музичного мислення та принципово змінила характер художньої комунікації між композитором, виконавцем і слухачем. Мета дисертації – здійснити комплексне музикознавче дослідження художньо-естетичних засад барокової опери та виявити особливості їх сценічної актуалізації у музичному театрі XX–XXI століть на прикладі творчості К. Монтеверді. Об'єктом дослідження виступає барокова опера як художньо-естетичний феномен європейської музичної культури та її сценічне функціонування у сучасному музичному театрі. Предметом дослідження є художньо-естетичні, музично-драматургічні та виконавські принципи барокової опери, особливості їх реалізації у творчості Монтеверді та специфіка їх сучасної сценічної інтерпретації у музичному театрі XX–XXI століть. У Висновках зазначається, що формування опери наприкінці XVI – у першій половині XVII століття слід розглядати як один із ключових етапів становлення європейської художньої свідомості Нового часу. Йдеться не лише про виникнення нового жанру або появу нових композиційних принципів, а про формування принципово нової моделі оперного мистецтва, у межах якої музика, слово, драматична дія та виконавська практика об'єднуються в єдину художню систему. Саме в цей період відбувається переорієнтація музичного мистецтва від репрезентації впорядкованої звукової структури до відтворення внутрішньої динаміки людських переживань, афектів і психологічних станів. Творчість Клаудіо Монтеверді становить якісно новий етап розвитку європейського музичного театру, оскільки саме в ній процес становлення ранньобарокової опери набуває внутрішньої художньої завершеності та концептуальної цілісності. Якщо попередній етап розвитку жанру був пов'язаний переважно з пошуком адекватної форми музичного втілення драматичного слова, то в операх Монтеверді відбувається докорінна зміна самої природи музично-драматичного мислення: музика перестає бути засобом ілюстрування літературного тексту й перетворюється на автономний механізм драматургічного розвитку, який визначає часову організацію твору, логіку сценічного конфлікту, психологічну еволюцію персонажів і процес художнього смислотворення. Встановлено, що еволюція оперної поетики композитора відображає закономірний перехід від гуманістично-міфологічної концепції ранньої опери до значно складніших моделей музичної драми, орієнтованих на дослідження внутрішнього світу людини та суперечливих механізмів її духовного існування. У цьому контексті «Орфей» постає як перша художньо завершена модель наскрізної музичної драматургії, у якій формується нове розуміння драматичного часу, семантики інструментального письма, просторової організації та психологічної функції музики. «Повернення Улісса на батьківщину» знаменує принципове зміщення драматургічного центру із зовнішньої події у сферу внутрішнього переживання, що дозволяє розглядати цей твір як одну з перших моделей психологічної опери європейської традиції. Натомість «Коронація Поппеї» відкриває новий тип історико-політичної музичної драми, у якій моральна неоднозначність, психологічна багатовимірність персонажів і драматургічна відкритість стають визначальними ознаками художньої структури.

2. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 025 – Musical Art – Odesa National Music Academy named after A.V. Nezhdanova, Ministry of Culture of Ukraine, Odesa, 2026. The relevance of the study is determined by the need for a comprehensive musicological understanding of the processes through which early Baroque opera emerged as a qualitatively new stage in the development of European musical theatre, one that defined the fundamental principles of musical-dramaturgical thinking, vocal-performing culture, and the interaction of word, music, and stage action. At the turn of the sixteenth and seventeenth centuries, not only did a

new genre take shape, but a profound transformation of artistic consciousness also occurred, within which music began to function as an independent means of dramatically modelling human experience, psychological conflict, and artistic time. It was during this period that the aesthetic and compositional principles were formed which determined the subsequent history of European operatic art and continue to retain methodological significance for contemporary musicological scholarship. The problem of studying the artistic and aesthetic foundations of early Baroque opera acquires particular relevance in the light of contemporary concepts of musical dramaturgy, historical musicology, textual criticism, and historically informed performance. Despite the considerable number of studies devoted to the work of C. Monteverdi and the history of early opera, the issues of the formation of musical-dramaturgical thinking, the principles of rhetorical organization of the musical text, the category of affect, the emergence of the monodic style, recitative dramaturgy, and their interrelation with performance practice have still not received comprehensive consideration as a unified artistic system. In this regard, the study of early opera becomes especially important not only as a historical stage in the development of musical theatre, but also as an integral aesthetic model that formed a new type of musical thinking and fundamentally changed the nature of artistic communication between composer, performer, and listener. The aim of the dissertation is to carry out a comprehensive musicological study of the artistic and aesthetic foundations of Baroque opera and to identify the specific features of their stage actualization in the musical theatre of the twentieth and twenty-first centuries, using the work of C. Monteverdi as an example. The object of the study is Baroque opera as an artistic and aesthetic phenomenon of European musical culture and its stage functioning in contemporary musical theatre. The subject of the study comprises the artistic-aesthetic, musical-dramaturgical, and performance principles of Baroque opera, the specific features of their realization in Monteverdi's work, and the specificity of their contemporary stage interpretation in the musical theatre of the twentieth and twenty-first centuries. The Conclusions state that the formation of opera at the end of the sixteenth and in the first half of the seventeenth century should be regarded as one of the key stages in the development of European artistic consciousness of the modern era. It is not only a matter of the emergence of a new genre or the appearance of new compositional principles, but of the formation of a fundamentally new model of operatic art, within which music, word, dramatic action, and performance practice are united into a single artistic system. It was during this period that musical art was reoriented from the representation of an ordered sound structure toward the reproduction of the inner dynamics of human experiences, affects, and psychological states.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Hribinienko Yuliia, Mogylevska Iryna, Izuhrafova Natalia, Luo Huixuan, Liu Xiaomei. Musical intonation in the linguistic and symbolic context: from scientific reflections to definitions. AD ALTA-journal of interdisciplinary research, 2024. Vol. 14, Special Issue (14/02-XLIII). Pp. 116-119 (WOS).
- Лю Сяомей. Речитатив і афект у системі флорентійського оперного стилю першої половини XVII століття. Музичне мистецтво і культура. Одеса, 2025. Вип. 44. С. 469-484.
- Лю Сяомей. Естетика раннього бароко в сучасному театрі (на прикладі творчості К. Монтеверді): до проблеми автентичного виконання. Музичне мистецтво і культура. Одеса, 2025. Вип. 43. С. 330-341.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осадча Світлана Вікторівна

2. Svitlana Osadcha

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0037-0787

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Артем'єва Віра Борисівна

2. Vira Artemieva

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7576-3609

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вороновська Ольга Володимирівна

2. Olha V. Voronovska

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7181-996X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лобода Лариса Миколаївна

2. Larysa Loboda

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5446-2380

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Носуля Анатолій Валентинович

2. Anatolii V. Nosulia

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Овсяннікова-Трель Олександра Андріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Овсяннікова-Трель Олександра Андріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Черноіваненко Алла

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна